

Trygghetsplan

En plan för arbetet med lika rättigheter
och möjligheter för alla barn.

För en förskola utan diskriminering och kränkande behandling.

Förskolan Silva 2023–2024

Innehåll

INLEDNING	3
LAGAR OCH STYRDOKUMENT	4
Diskrimineringslagen (2008:567)	4
Skollagen (2010:800)	4
FN:s konvention om barns rättigheter. (2018:1197)	5
Läroplan för förskolan (Skolverket 2018)	6
BEGREPPSDEFINITIONER.....	6
Diskriminering:	6
Kränkande behandling:	7
Mobbning:	8
DELAKTIGHET OCH ANSVAR.....	9
Rektors ansvar:.....	9
Förskollärare, barnskötare och övrig personals ansvar	9
Vårdnadshavares delaktighet.....	9
Barns delaktighet	10
FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE	10
Främjande arbete:.....	10
Förebyggande arbete.....	11
Åtgärdande arbete	11
UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION	13
FÖRSKOLANS AKTIVA ARBETE 2023 – 2024	14
Utvärdering av föregående läsårs plan.....	14
Kartläggning.....	15
Aktiva åtgärder: främjande och förebyggande insatser.....	16
BILAGA: Mall för aktivt arbete.....	18
Kartlägningsarbetet.....	18
Planering av aktiva åtgärder, främjande och förebyggande insatser.....	19
<i>Främjande insatser</i>	19
<i>Förebyggande insatser</i>	19
Dokumentation och uppföljning av främjande och förebyggande insatser.....	19
<i>Dokumentation</i>	19
<i>Reflektion och analys</i>	19
<i>Slutlig utvärdering av föregående läsårs plan</i>	19

INLEDNING

Alla barn ska ges lika rättigheter och möjligheter i förskolan oavsett någon diskrimineringsgrund eller andra förhållanden som rör deras förutsättningar. Arbetet handlar om att värna barnets rättigheter och att alla barn ska känna sig trygga i en stimulerande miljö. Alla barn ska alltid känna att de med förtroende kan vända sig till en vuxen när de själva känner sig utsatta eller om de upplever att ett annat barn är utsatt. Vi som arbetar i förskolan ska alltid se till barns bästa och för att göra det måste vi lyssna till barnens egna röster.

Förskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling rekommenderas av Skolverket att bedrivs sammanhållet, som en del av värdegrundsarbetet. Den här planen syftar till att klargöra begrepp samt beskriva hur förskolans arbete mot både diskriminering och kränkande behandling ska bedrivs systematiskt under året utifrån skollag, diskrimineringslag, FN:s barnkonvention och förskolans läroplan.

Det är förbjudet för förskolans huvudman och personal i utbildningen att utsätta ett barn för diskriminering eller kränkande behandling. I juridisk bemärkelse kan inte barn diskriminera varandra men de kan trakassera eller kränka. All personal som arbetar inom förskolan ska ha god kännedom om den här planen och dess innehåll. Förskolan ska bedriva ett aktivt främjande och förebyggande arbete samt ha god kännedom om rutin vid akuta situationer. Det ska råda noll tolerans mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan.

Det aktiva arbetet med kartläggning, analys och insatser för förebyggande och främjande arbete beskrivs i den här planen. Även rutin för det åtgärdande arbetet beskrivs.

LAGAR OCH STYRDOKUMENT

Diskrimineringslagen (2008:567)

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.¹

Varje år ska en plan upprättas där åtgärder beskrivs för att främja lika rättigheter och möjligheter samt hur man ska förebygga och förhindra trakasserier.²

Skollagen (2010:800)

I skollagen definieras och regleras kränkande behandling. Skollagen beskriver bland annat ansvarsfördelning och skyldigheter för alla som arbetar på förskolan, rektor och huvudman.

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.”³

”Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§”⁴

”Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.”⁵

---

¹ Diskrimineringslagen kap 1 1§

² Diskrimineringslagen kap 3 16§

³ Skollagen kap 1 5§

⁴ Skollagen kap 6 6§

⁵ Skollagen kap 6 7§

”Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.”⁶

”Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling”⁷

”En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.”⁸

Enligt Örebro kommuns delegationsordning har rektor på delegation från huvudman i uppdrag att upprätta plan mot kränkande behandling (6 kap 8§) samt att utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling (6 kap 10§).

FN:s konvention om barns rättigheter. (2018:1197)

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som ska gälla för alla barn i världen. Den 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag vilket innebär att den har samma rättsliga status som andra nationella lagar. Barnkonventionen lyfter fram att barn har rätt att komma till tals och att barnets bästa ska vara i fokus.

”Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.”⁹

---

⁶ Skollagen kap 6 8§

⁷ Skollagen kap 6 9§

⁸ Skollagen kap 6 10§

⁹ Fn:s konvention om barns rättigheter Artikel 2.

Läroplan för förskolan (Skolverket 2018)

”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor.”¹⁰

“Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling”¹¹

”Rektorn har ansvaret för förskolans kvalitet och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att förskolans arbete med aktiva åtgärder mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande”¹²

BEGREPPSDEFINITIONER

Diskriminering:

Diskriminering definieras i Diskrimineringslagen 1 kap 4 § och något förenklat handlar det om att någon missgynnas eller kränks utifrån någon av de sju diskrimineringsgrunderna. I förskola kan endast huvudmannen eller personal anses skyldig för diskriminering i juridisk bemärkelse. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- kön
- könsöverskridande identitet
- etnisk tillhörighet

---

¹⁰ Lpfö 18 sid 5

¹¹ Lpfö 18 sid 13

¹² Lpfö 18 sid 19

- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det finns sex former av diskriminering:

direkt diskriminering: när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.

indirekt diskriminering: när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.

bristande tillgänglighet: att en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet – till exempel en arbetsplats, en skola eller en affär – inte genomför åtgärder som är skäligen för att personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat handla om att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska”-egenskaper. Det kan också handla om att man blir kallad ord som ”hora” ”fjolla”, ”mongo”, ”blatte” osv. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

instruktioner att diskriminera: till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling:

Kränkande behandling definieras i skollagen kap 6 kap 3§ som *ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, utan att det är diskriminering enligt diskrimineringslagen*. Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet som upplever

sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt lagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde.

Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck och kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl barn som vuxna.

Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila. Till exempel:

- Fysiska (till exempel att bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbala (till exempel bli kallad öknamn, "Du är ful." eller "Du har fula kläder.")
- Psykosociala (till exempel att bli utsatt för utfrysning: du får inte vara med, ryktesspridning)
- Text- och bild burna (till exempel klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms)
- Genom gester och miner

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Tänk på barn inte alltid kan sätta ord på hur de känner och vad de upplever. Här är några signaler att vara uppmärksam på som kan vara tecken på att barnet är utsatt för kränkning:

- Dämpat humör, nedstämd av oklar anledning
- Ångest/ledsen inför att gå till förskolan
- Ofta ont i magen/huvudet
- Slutar med olika aktiviteter som tidigare varit omtyckta
- Avgörande att ta signaler på allvar!

Mobbning:

Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen.

DELAKTIGHET OCH ANSVAR

Rektors ansvar:

Rektor har ansvaret för förskolans kvalitet och har då, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- samordna arbetet kring likabehandling och diskriminering på förskolorna och ansvarar för att alla på förskolan har god kännedom om Trygghetsplanen och arbetet kring den.
- förskolans arbete med aktiva insatser mot diskriminering och kränkande behandling genomförs och dokumenteras fortlöpande
- anmäla vidare inkomna anmälningar till huvudmannen utan att göra någon värdering. Anmälan ska göras skyndsamt.
- trygghetsplanen upprättas varje år

Förskollärare, barnskötare och övrig personals ansvar

- Alla som arbetar på förskolan ska känna till trygghetsplanen och arbeta med det aktiva arbetet. Under november månad läser all personal årets plan.
- Samtliga pedagoger ansvarar för att det aktiva arbetet sker och dokumenteras enligt de 4 stegen som beskrivs på sidan 11 samt i bilaga.
- Alla som arbetar på förskolan ska reagera på varje form av kränkning, trakasseri eller diskriminering, utifrån barnets upplevelse och anmäla. Skyldigheten att anmäla gäller alla händelser som kan vara kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Personalen ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan de gör anmälan och tar kontakt med rektor.
- Tänk på att yngre barn inte alltid kan förmedla sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna.
- Pedagoger ansvarar för att planen finns tillgänglig för vårdnadshavare på förskolan och kommuniceras via hemsida, Unikum, utvecklingssamtal och andra tillfällen.

Vårdnadshavares delaktighet

- Vårdnadshavare har rätt att få information om det egna barnet blivit utsatt eller har utsatt andra för kränkningar.
- De har även rätt att få information om planen och det aktiva arbetet. Det får de via UNIKUM, hemsidan, utvecklingssamtal, samt vid andra tillfällen.

- Vårdnadshavare uppmuntras till en öppen dialog kring sitt barns trygghet och trivsel både i den dagliga kontakten och vid utvecklingssamtal. På så sätt blir de en viktig del i kartläggningsarbetet.
- Vårdnadshavare anmäler om de uppmärksammar att ett barn blir utsatt. De gör det genom att prata med personal eller rektor.

Barns delaktighet

Barnen har inget eget ansvar men arbetet med lika rättigheter och möjligheter ska alltid ske i samverkan med barnen. Varje enskilt barn behöver inte delta utan samverkan kan ske med representanter. Syftet med samtalen är att pedagoger ska få syn på risker och hinder i verksamheten. Förslag på samverkan med barnen:

- Ta kort på några olika miljöer inne och ute. Med hjälp av ”smileys” kan du fråga barnen hur de känner sig i de olika miljöerna. För samtal.
- Vid samtal kan det vara lättare för barnen att prata med en handdocka.
- Samtal utifrån normkritisk litteratur och bilder där barnens tankar och funderingar tas tillvara.

FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE

Förskolans arbete mot diskriminering och kränkande behandling beskrivas som främjande, förebyggande och åtgärdande. Varje förskola ska arbeta systematiskt för att främja lika rättigheter och möjligheter, samt förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling mellan barn såväl som mellan personal och barn.

Främjande arbete:

Det främjande arbetet handlar främst om att identifiera och stärka positiva förutsättningar för likabehandling i verksamheten. Att förankra respekten för alla människors lika värde och utveckla en miljö där barnen känner trygghet och kan utvecklas. Det handlar om insatser för att skapa tillitsfulla relationer, normmedvetenhet, trygghet och delaktighet. Aktiviteter, litteratur och samtal i barngruppen om hur vi bemöter varandra och gruppstärkande övningar

är exempel på dagliga insatser. Här är medvetenheten hos personal kring normer och värden en viktig del, samt att stärka demokratisk kompetens hos barnen genom undervisning om mänskliga rättigheter. Det främjande arbetet pågår alltid utan förekommen anledning, är en ständig del i undervisningen och ska pågå kontinuerligt.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som kan finnas i utbildningen. Det är därför viktigt med kartläggning så att vi vet åtgärder som behövs varje år. Här är barnens upplevelser av central betydelse för att identifiera risker.

Främjande och förebyggande insatser ska genomföras på alla förskolor. Det behöver inte finnas någon i utbildningen som drabbas idag, utan det handlar om att främja likabehandling och förebygga det som skulle kunna leda till att någon blir kränkt eller diskriminerad.

På förskolan sker ett systematiskt arbete i 4 steg.

1. **Undersök och kartlägg** risker för diskriminering och kränkningar. (Augusti-september)
2. **Analysera** orsaker till risker (September-oktober)
3. Ta fram **främjande och förebyggande insatser** (September-oktober)
4. **Följ upp och utvärdera**. Utvärderingen ligger till grund för nästkommande års aktiva arbete på varje enhet och görs under året i samband med våra delårsuppföljningar enligt årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. (November, mars, maj)

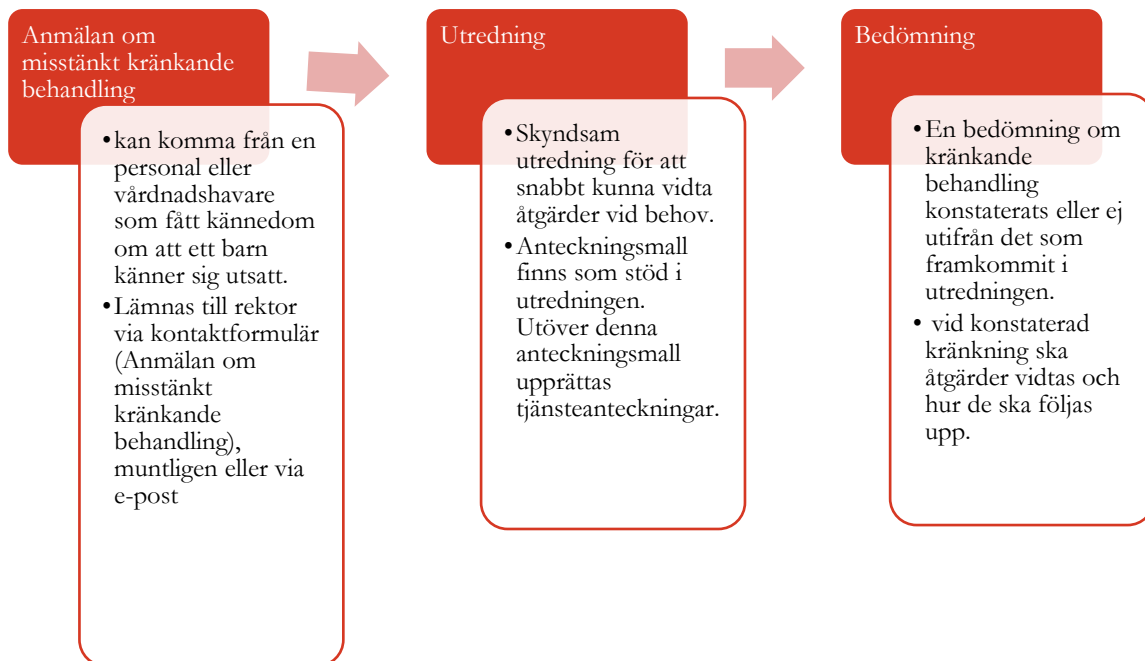
Åtgärdande arbete

Alla som arbetar i förskolan och får kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling måste anmäla händelsen till rektor, oavsett hur man fått informationen. Uppgifter om en befarad diskriminering, trakasserier eller kränkning kan komma från till exempel barn, förskollärare, vårdnadshavare, anonym eller annan personal i verksamheten. Det är viktigt att vara uppmärksam och ta alla uppgifter på allvar. Vi ska reagera och agera i situationen. Barnen ska få hjälp och stöd i den aktuella situationen, både den som blir utsatt

och den som utsätter. De vuxna kan till exempel förklara för den som kränker eller trakasserar att det är obekvämt och ovälkommet och att det måste få ett slut.

En gemensam rutin finns framtagen på förvaltningsnivå för arbetet med att utreda då en kränkning kan ha skett. Rutinen i sin helhet finns för personal på intranätet: [Rutin för att anmäla, utreda och åtgärda kränkande behandling, diskriminering och trakasserier](#)

I stora drag går det till så här:

Om ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling, trakasseri eller diskriminering ska åtgärder snabbt vidtas. De ska leda till att kränkningarna upphör helt. Vilka åtgärder som behövs beror på vad utredningen visar.

Exempel på åtgärder kan vara:

- samtal med berörda barn och vårdnadshavare
- samtal med den i personalen som har utsatt barnet för diskriminering eller kränkande behandling
- utökad uppsikt och vuxennärvaro, särskilt på platser och tidpunkter som har visat sig vara riskfyllda
- tilldela en resursperson för den eller de som kränker
- gruppstärkande aktiviteter i värdegrundsfrågor
- se över gruppindelningar och schemaläggning

UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

Det är viktigt att Trygghetsarbetet dokumenteras och följs upp. När det gäller utredning av misstänkt kränkning och åtgärder vid konstaterad kränkning dokumenteras hela ärendet av rektor i vårt digitala system Prorenata.

Uppföljningen ska innehålla:

- Uppföljningssamtal med barnet för att stämma av om kränkningen upphört.
- Uppföljning och utvärdering av de åtgärder som vidtogs för att för att få kränkningen att upphöra. Detta för att se om de vidtagna åtgärderna gett önskad effekt eller om det behöver vidtas ytterligare åtgärder. Uppföljningen ska påvisa att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att den kränkande behandlingen ska upphöra. Om den kränkande behandlingen inte har upphört ska nya åtgärder vidtas så att kränkningarna upphör. Det är aldrig acceptabelt att barn utsätts för kränkande behandling.
- När uppföljning visar att kränkningar upphört ska ärendet avslutas.

Förskolans aktiva arbete med kartläggning, främjande och förebyggande insatser samt utvärdering av dessa, dokumenteras av pedagoger och sammanställs i trygghetsplanen. Mall för det arbetet finns i bilaga. Det aktiva arbetet dokumenteras under året och följs upp i samband med våra delårsuppföljningar enligt årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet. (November, mars, maj)

FÖRSKOLANS AKTIVA ARBETE 2023 – 2024

Utvärdering av föregående läsårs plan

Utvärderingen av föregående årets plan visar att pedagogerna har arbetat utifrån planen och de områden som då identifierats. Att dela barngruppen i mindre grupper ses som en framgångsfaktor. Ibland har det varit svårt att göra dessa indelningar på grund av personalbortfall och man har då i stället samarbetat mellan avdelningar och vistats tillsammans ute på gården. Det finns tankar framåt kring hur vi kan organisera oss annorlunda för att möjliggöra gruppverksamhet i ännu större utsträckning. Vi ser att ett närmare samarbete mellan avdelningarna ger positiva effekter. Barnen har fler vuxna att vända sig till, fler som skapar trygghet för barnen. Pedagogerna har arbetat nära barnen, både inne och ute för att skapa trygghet, tillgodose barnens behov och stötta dem.

Pedagogerna har uppmärksammat barnens modersmål på olika sätt. En inventering av vilka språk som finns representerade bland barnen har gjorts och i matsalen ”Kastrullen” har affischer satts upp med vanligt förekommande ord kring matsituationen på de olika språken satts upp. Detta har lett till många samtal runt matborden. Barnen har visat nyfikenhet och visar glädje när de får tillfälle att lära andra sitt språk. Pedagogerna upplever att barnen känner sig sedda och viktiga. Deras identitet stärks när deras bakgrund lyfts fram. De flerspråkiga barnen stötts även upp genom att ta vara på pedagogers flerspråkskompetens.

Förskolan har arbetat med Barnkonventionen på olika sätt, bland annat genom att utgå från olika böcker. En bok som lästs är Pricken och under lässtunderna har samtal kring olikhet, hur det känns att vara annorlunda ofta uppstått. Kompisböckerna, både 10 små kompisböcker och barnkonventionsböckerna samt de böcker som har köpts in från ”olika” förlag har använts i undervisningen.

Pedagogerna har identifierat att de inte riktigt arbetat med att uppmärksamma olika högtider för de religioner som finns representerade i barngruppen på det sätt de tänkt göra. I nuläget förekommer spontana samtal mellan pedagog och enskilt barn som berättar att de firar en högtid. För att förbättra utbildningen och öka pedagogernas kunskap skulle man kunna beställa en mångkulturell almanacka.

I förra årets kartläggning framkom att barn kände sig otrygga på toaletterna. Problem med lampor som inte tänds har påtalats till vaktmästare och det har nu blivit bättre. För att ytterligare trygga upp följer pedagog med de barn som ber om det för att skapa trygghet vid toalettsituationer. Skyltar för ”upptaget” är också uppsatta så att barnen inte öppnar dörren när någon är där. Vid blöjbyten försöker man skapa enskildhet så långt det är möjligt.

Kartläggning

Pedagogerna har kartlagt sin verksamhet genom intervjuer med de äldre barnen.

Observationer av barngruppen och samtal med vårdnadshavare ligger också till grund för kartläggningen. I intervjuerna har barnen svarat på några frågor kring sin lek, kamrater och hur de får hjälp när de blir ledsna eller rädda. De har även tittat på bilder från förskolans olika miljöer ute och inne och med hjälp av smileys berättat hur de upplever miljöerna.

Kartläggningen visar att barnen känner sig trygga på förskolan. De har kompisar att leka med och upplever att de får tröst och hjälp när de behöver det av både kompisar och pedagoger.

Barnen kan också själva säga ifrån när det behövs genom att säga stopp eller sluta.

Det är viktigt att vi använder oss av både samtal med barn och observationer. Pedagoger upplever att en del barn har en sämre språkförståelse och inte riktigt förstår frågor som ställs. Då blir pedagogernas observationer och tolkningar av barnens uttryck viktig för att få en helhetsbild av nuläget.

Det framkommer inte att barnen är otrygga på några platser på förskolan. Vi ser också att barnen är väldigt måna om varandra och att klimatet är gott i grupperna. Den uppfattning vi får är att även vårdnadshavare känner sig trygga med att lämna sina barn på förskolan.

I våra reflektioner kommer vi fram till att vi fortsatt behöver lyfta fram och skapa en ökad medvetenhet kring att finnas nära barnen i både lek, planerade aktiviteter samt rutinsituationer. Vi har tappat lite där och behöver sprida ut oss mer.

I kartläggningen har pedagogerna inte lyft några identifierade risker eller hinder utifrån någon diskrimineringsgrund. Inte heller något kring risker för att barn ska kunna utsättas för kränkande behandling. Rektors reflektion är att vi behöver öka pedagogers medvetenhet kring normer och hur dessa påverkar oss och vårt arbete. Vi behöver arbeta med begreppen

kränkande behandling och diskriminering för att i större utsträckning kunna identifiera risker och hinder och arbeta mer medvetet kring dessa.

Aktiva åtgärder: främjande och förebyggande insatser

Vårt främjande arbete handlar om att skapa en trygg miljö där alla visar respekt för allas lika värde och där barn kan utvecklas och lära. Detta gör vi genom att:

- arbeta utifrån det hälsofrämjande programmet Vägledande samspel (ICDP) som syftar till att stärka det positiva samspelet mellan barn och vuxna. Detta läsår startas en ny grupp för pedagoger som saknar grundutbildning i ICDP. Kurator och specialpedagog ansvarar för utbildningen. ICDP lyfts också regelbundet på APT.
- skapa trygghet genom vuxennärvaro i lek, aktiviteter och rutinsituationer.
- dela upp barnen i mindre grupper.
- vägleda barnen i det sociala samspelet, hur man kan lösa olika konflikter, dela med sig, vänta på sin tur, säga stopp osv.
- uppmärksamma och se varje barn genom att visa intresse för deras tankar och känslor, bekräfta och uppmuntra barnen.
- möta barnen med värme, empati, ömhet och glädje
- koppla Barnkonventionen till pågående tema/projekt.
- använda oss av litteratur som på olika sätt aktualiserar värdegrundsfrågor att samtala med barnen om
- sträva efter en mångfald av representation i vårt material
- vara goda förebilder för barnen i både ord och handling
- visa respekt för barnen och inte prata ”över barnens huvuden”
- ta barnens avsikter, vilja och intressen på stort allvar och svara lyhört på barnens kommunikation
- nolltolerans mot diskriminering och kränkande behandling råder på förskolan. Var och en tar stort ansvar och står upp för barnet.
- bygga utbildningens innehåll utifrån barns delaktighet och inflytande och skapa möjlighet till utveckling och lärande i meningsfulla sammanhang.
- använda oss av olikhet som en tillgång och stärka respekten för varandra
- arbetslag får handledning/konsultation av specialpedagog, kurator och psykolog
- Långtidsvikarier och ny personal informeras om Trygghetsplanen.

Utifrån vår kartläggning planerar vi att arbeta med dessa främjande insatser:

- Vi ska fortsätta vårt arbete med att uppmärksamma våra olika språk genom att utöka orden i matsalen. Arbetas med på Förskolläraryrträffar. Mariya ansvarar för det praktiska.
- Vi ska beställa en mångkulturell almanacka för att få stöd i arbetet med att uppmärksamma olika traditioner. Utvecklingsledaren beställer.
- Utveckla vår organisation så att ett ökat samarbete mellan avdelningar möjliggör arbete i mindre grupper trots personalbortfall.
- Fortsätta uppmärksamma och öka medvetenheten kring vikten av att vara närvarande och också härvarande med barnen ute och inne i dagens alla situationer.
- Öka medvetenheten och kunskapen om normer, diskriminering och kränkande behandling hos pedagoger. Detta ska göras under året i samband med APT. Rektor ansvarar för detta.

BILAGA: Mall för aktivt arbete

Innefattar stöd för pedagogers arbete med undersökning och kartläggning av risker och hinder, analys samt planering av främjande och förebyggande insatser, dokumentation och utvärdering av dessa.

Alla barn har rätt till en trygg och stimulerande miljö fri från diskriminering och kränkande behandling. Alla barn ska kunna delta i all verksamhet på likvärdiga villkor. Vi utgår alltid från de 7 diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling i det systematiska arbetet med att undersöka risker och hinder, analysera orsaker, planera för och genomföra insatser, följa upp och utvärdera dessa.

Kartläggningsarbetet (Genomförs augusti-oktober)

Kartlägg nuläget genom att:

- observera av barngruppen,
- samtala/intervjua barn,
- reflektioner i arbetslaget utifrån stödfrågorna nedan,
- eventuellt samtala med vårdnadshavare
- även resultat från brukarenkät och utvecklingssamtal kan användas i kartläggningen.

Vilka risker och hinder finns (övergripande)

Var/när finns det risk för diskriminering och kränkande behandling?
I vilka aktiviteter, lokaler, sammanhang ser ni risker för diskriminering och kränkande behandling? Det är viktigt att göra det generellt med inriktning på förhållandena i verksamheten och inte på enskilda barn.

Var finns det hinder?

Se över rutiner, riktlinjer och faktiska hinder i form av attityder, normer och strukturer.

Analysera orsaker

Varför finns dessa risker och hinder?

Varför ser det ut som det gör? Var kommer riskerna, hindren ifrån? Vad beror de på?

Planering av aktiva åtgärder, främjande och förebyggande insatser

(Sker september-oktober)

Främjande insatser

Vad/hur kan vi göra för att främja alla barns lika rättigheter och möjligheter? Har vi några lärdomar från föregående läsårs arbete, vad var framgångsrikt och vad behöver vi utveckla?

Förebyggande insatser

Utifrån de risker och hinder som vi har identifierat i vår kartläggning, hur kan vi förebygga dessa? Vilka konkreta insatser/åtgärder ska genomföras? När ska det ske och vem ansvarar? Har vi några lärdomar från föregående läsårs arbete, vad var framgångsrikt och vad behöver vi utveckla? Hur kan vi ta bort identifierade hinder? Vad behövs i år utifrån kartläggningen?

Dokumentation och uppföljning av främjande och förebyggande insatser

(Sker mars, maj och slutligen i september-oktober)

Dokumentation

Det förebyggande och främjande arbetet dokumenteras löpande under året och följs upp i samband med våra delårsuppföljningar enligt årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet.

Reflektion och analys

Ta stöd i frågor som: Hur gick det? Vad säger barnen? Lyckades vi eliminera risker och hinder? Om vi inte lyckades, vart tog det stopp? Vad har gett resultat, hur och varför? Vad tar vi med oss framåt?

Slutlig utvärdering av föregående läsårs plan

(Sker i oktober inför att ny plans ska tas fram)

Hur gick det? Har vi arbetat med de främjande insatserna som vi planerat? Om inte, varför? Om ja, vad ser vi för resultat av det? Lyckades vi eliminera de risker och hinder som vi identifierat i vår kartläggning? Om vi inte lyckades, vart tog det stopp? Vilka lärdomar tar vi med oss i årets arbete?